

ENTREVISTA

“Mitjans, escriptors i ensenyants han de ser l'antesala de la norma”

Teresa Cabré, nova presidenta de la Secció Filològica de l'IEC

MANÉ ESPINOSA

Teresa Cabré encara una nova etapa de la Secció Filològica amb il·lusió malgrat la manca de recursos

MAGÍ CAMPS
Barcelona

Quan Teresa Cabré, la nova presidenta de la Secció Filològica de l'IEC –l'encarregada de fixar les normes lingüístiques de la llengua catalana–, va accedir a l'entrevista, es va estimar més fer-la abans de prendre possessió que no pas a la tardor: “Fem-la ara, perquè així explicaré les idees amb què vinc, que són realistes i són les que vull fer realitat”.

Per què s'ha ofert a presidir la Secció Filològica?

Jo em pensava que, després de la creació de l'IULA, no encetaria cap projecte gran més. Volia dedicar-me a una recerca més de divulgació; i a la família i a mi, ara que tinc néts. Però quan alguns companys m'ho van demanar, hi vaig pensar i vaig considerar que em tocava assumir la responsabilitat, per generació i per edat.

Amb quina premissa?

Per presentar-te a un càrrec s'han de complir tres requisits: que et faci gràcia, que tinguis un projecte, i que la majoria de les persones que t'han de votar hi coincideixin. Sóc una persona que m'il·lusio amb facilitat i, tot i la penúria econòmica que estem vivint, vaig pensar que volia i que podia fer coses.

Quins són els objectius que s'ha plantejat amb el seu equip?

La primera cosa és generalitzar l'activitat de tots els membres de la Secció Filològica. Han de complir una funció, que té a veure amb l'aspecte pel qual han estat

elegits: perquè tenen un perfil territorial determinat, per l'especialització temàtica o per la dedicació professional. Tots els membres podem complir una funció: sigui la de mediadors amb la societat, sigui la d'organitzadors d'alguna cosa o sigui la de treballar tècnicament en una obra normativa.

La segona cosa?

La Filològica elabora la normativa i l'IEC en té la representació davant la societat. Però hi ha tres sectors, que són els col·lectius implicats en l'elaboració i utilització de la llengua, que tenen la Filològica com a punt de referència: els mitjans de comunicació; els escriptors, correctors i traductors, i els ensenyants, sobretot els de primària i secundària.

I què hi pensa fer?

Encetar-hi un diàleg, perquè

AMB IL·LUSIÓ

Assumeix el càrrec amb ganes, projecte propi i un suport ampli de la Filològica

SENSE FRONTISMES

“La institució no ha d'imposar els seus criteris de dalt cap a baix”

aquests tres sectors siguin una mica l'antesala amb qui discutir les propostes normatives, i veure'n la viabilitat i els obstacles, abans de donar-les a conèixer urbi et orbi. És una vella idea del

doctor Badia quan n'era el president: buscar-hi la complicitat.

Al català hi ha veus discordants amb l'ortodòxia de l'IEC. Nosaltres estem obligats a escoltar totes les discrepàncies i intentar argumentar la decisió o acceptar amb humilitat que sobre determinats punts no hi ha una articulació adequada. No m'agradaria el frontisme, perquè és dolent per a tothom. La institució no ha d'imposar de dalt cap a baix.

Com veu la unitat de la llengua catalana?

La Filològica treballa amb la vista posada a tot el territori, tot i que ha de partir del supòsit que hi ha diversitat. Assumint un cert equilibri entre la diversitat i la necessitat de l'eficiència en la comunicació, i en el fet que el català és una llengua de cultura, no hem

de perdre mai la unitat de la llengua enfront de la diversitat.

No hi ha centralisme?

Els que pertanyem al català central de vegades no tenim la mateixa sensibilitat que tenen els d'altres territoris per la diversitat. Jo he demanat que, si en algun moment no tenia present aquesta diversitat, que m'ho facin veure.

Hi haurà nova gramàtica, aquesta tardor?

Hi haurà continuïtat en els projectes que tenim entre mans i no n'hi ha previst cap de nou. La gramàtica s'acabarà d'enllestir aquest any; l'ortografia està en marxa; i es farà el nou diccionari normatiu, que no es basarà en les obres publicades, sinó en el corpus informatitzat (que s'ha d'actualitzar perquè s'acaba el 1990).

IMATGE PÚBLICA

“Ens hem de fer conèixer per la feina que fem, no per l'espectacularitat”

SUPÒSIT DE LA INDEPENDÈNCIA

“El català, llengua vehicular; el castellà, primera llengua funcional privilegiada”

Va ser la directora de la primera edició del DIEC, el 1995, i quan es va publicar va esclatar una forta polèmica, dins i fora de l'IEC, que la va afectar profundament. Com ho veu ara, amb la perspectiva dels anys?

Ara no m'ho agafaria igual. Jo vaig complir amb el que em van encarregar els doctors Bastardas i Badia, perquè calia acabar el diccionari per un compromís amb la Generalitat, tot i que no s'hi havien pogut aplicar tots els criteris. També creia que Bastardas es jubilava i va ser més tard que vaig començar a rebre atacs contra mi i el diccionari, tot i que després vaig entendre que la meua persona era circumstancial.

Màrius Serra, tresorer del seu equip, diu que l'IEC fa molta feina, però no se sap vendre. Caldria afegir-hi cerimonial?

No. Ens hem de fer conèixer per la feina. Jo sóc una persona bàsicament acadèmica. El que jo puc fer a l'Institut és feina, més que no espectacularitat. És la via que vull agafar.

Faci un balanç del català en els anys de la democràcia. Veu perill de la immersió lingüística?

Portàvem una línia que semblava ascendent, però amb la multiplicació de la gent que ha vingut nova i la presència de tants no-catalanoparlants, el sistema que s'havia pensat se'n ha capgirat completament. Hi ha una aturada no en el coneixement del català, però sí en l'ús, en la identificació amb el català com a llengua primera i, en canvi, creix el nombre dels que es declaren bilingües.

I això és bo o és dolent?

No és ni bo ni dolent, és diferent.

En el supòsit d'una Catalunya independent, com s'articularien el català i el castellà?

Hi ha d'haver el reconeixement del català com a llengua vehicular, i del castellà com a primera llengua funcional privilegiada de tot el territori. Tot això en el supòsit d'una Catalunya independent, que és molt suposar. ●

PERFIL

Passió per les noves paraules

■ “No vull fer frases espectaculars; vull anar per feina”, declara Maria Teresa Cabré Castellví en un moment de l'entrevista, i ens regala una autodescripció del seu tarannà. Com a bona pencaire, la doctora Cabré té geni, un geni sorneguer i decidit, que combina amb amabilitat i elegància.

En el moment de la fotografia, dona indicacions a Mané Espinosa de com vol sortir: natural i somrient, però no

riallera. Quan el fotògraf li mostra les fotos, queda parada perquè n'hi ha moltes en què s'agrada, i el felicita.

Nascuda el 1947 a l'Argentera, al Camp de Tarragona, Teresa Cabré és doctora en Filologia Romànica per la Universitat de Barcelona, i n'ha estat professora (1969) i catedràtica (1989). Des del 1993, és catedràtica de la Universitat Pompeu Fabra.

La seva passió acadèmica és la lexicografia, especialment

en l'àmbit dels neologismes, les noves paraules. Aquesta disciplina li ha permès posar en marxa projectes importants com el del Termcat, que va dirigir en la seva primera etapa (1985-1988), i l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA), de la UPF.

Ara, al capdavant de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, afronta una nova etapa, amb l'energia de sempre i amb la serenitat que li ha conferit l'experiència.